

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Arvingen

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Arvingen", i Goldschmidt, M. A.: *Arvingen*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1988, s. 124. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt01-shoot-idm140700592900688/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Arvingen

lægge mig et Ansvar, og jeg erfarede ogsaa senere, at Hr. de Potter og hans Compagnon Begge vare gaaede i Caution for mig. Derimod forstod jeg ikke, hvorfor man ikke havde flyttet Samlingen fra en saadan Udkaant af Riget til Hovedstaden. Castellanen sagde, at Fyrsten nylig var død, og hans gamle Intendant og Bibliothekar havde de ogsaa ikkun for kort Tid siden jordet, og desuden, tilføiede han stolt, det er jo Keiserens Eiendom, hvem vilde vove at forgribe sig paa den? For en Sikkerheds Skyld er der kommet en halv Snes steyerske Soldater hertil for at passe paa i de mørke Nætter og holde Brandvagt.

Op til Bibliotheket stødte et Læseværelse med et Haandbibliothek og to mindre Værelser, som jeg strax udvalgte til min Bolig. Paa denne Side var nemlig Slottets Mur overordenlig tyk og bar Præg af, at det i gamle Dage havde været en Borg; de dybe Vinduer vare udvendig forsynede med stærke Jernkurve, og dette i Forening med Værelsernes solide, simple Elegance frembragte en usædvanlig Hyggelighedsfølelse, en saa behagelig, fuldstændig Afsønderingens Ro, som man kan ønske, naar man er ivrig for aandigt Arbejde. De lette, luftige, falmet-forgyldte Stadværelser i Etagen ovenover lod jeg til Castellanens dybe Tilfredsstillelse forblive i ukrænket Hellighed.

Her tilbragte jeg en fredelig og dog ikke aldeles stille og ensformig Tid; thi flere af Steyermarkerne vare ivrige Jægere og veilede mig paa en Jagt, hvor min danske Erfaring ikke strakte til; der var Stortvilde, Ørne, Ulve og Vildsvin. Af Alt, der er kommet indenfor min Erfaringskreds, er det Formidableste en ønskedt Orne, der besluttede sig til at gaae løs paa Jægeren, og sædvanligvis gør det saa hastig, at han ikke faaer Tid til at lade igjen. Det sorte, compacte, hurtige Dyr søger lige imod ham med en raus Vrede, der er saa energisk og vildt truende, som om Naturen i Uvillie over, at Mennesket har leget med Døden, vil lade ham see dens Fjendskab udtrykt i en levende Skabning. Dyrrets Børster have reist sig, dets blodige Øine, der formedelst nedhængende Haar ikke kunne see lige ud, have et skelende, ondt Sidsblik, Fraaden drypper paa Jorden, og med Hugtænderne, der ere saa skarpe som en Knivsod, giver Dyr et Stød til Siden og opad, der sender en stor Hund fem, sex Alen i Veiret med opsprættet Bug – en anden Hund slipper forbi og faaer fat i Omens Øre – saa ender Hirschfængerens Kampen.

Efter Nytaar begyndte vi at høre foruroligende Rygter om Krig;

men naar man selv lever afsondret, i Fred og Tankefuldhed, har man Vanskelighed ved at troe Andre for Alvor ifærd med forstyrrende og odelæggende Handlinger. Ud paa Foraaret blev der imidlertid Uro i selve Egnen omkring os.

Der blev talt om, at vi sikkert kunde vente, at Befolkningen i Omegnen vilde forsøge at tage Slottet og plyndre Museet, og jeg indsendte derfor en Beretning, hvori jeg henstillede, om man ikke enten vilde flytte Bibliotheket eller sende Militair til Slottet, da den halve Snes udtjente, tildels gifte, Soldater, som vare her, vel vare tilstrækkelige i fredelige Tider som Politistyrke, men ikke vare en Garnison imod et væbnet Overfald. Forresten beskæftigede jeg mig ikkun løst med denne Sag; jeg var fremmed i Landet, fremmed for Slottets Herre, en ubetydelig Gæst, der havde faaet Lov til at læse i Bibliotheket, og naar jeg til Tak derfor gav et godt Raad i rette Tid, var det vel Alt, hvad man ventede af min Ubetydelighed. Jeg holdt med Italienerne forsaavidt, som jeg af ganske Hjerter forstod og delte deres Smerte over at maatte see fremmede Soldater som Herrer i Landet, at maatte give deres Børn hen til fremmed Krigstjeneste o.s.v. Ei heller var det muligt at komme til en italiensk By og see den skjønnede Architektur, uden at faae en næsten instunctsmæssig Overbevisning om, at dette Land gjemte ædle Kræfter, der fortjente at komme frem i Frihed og Uafhængighed. Men jeg gjorde forgjæves Forsøg paa at agte det levende Folk i den Grad som dets alvorlige, disciplinerede Overvindere af mere nordisk Race. Det havde endnu ikke viist, at det var dets Alvor at vove det Høieste for at vinde det Høieste, eller at det kunde underordne Individualiteten under Ideen, saa at Massen blev forvandlet til en Organisme. Saalænge jeg lever, vil jeg beholde Antipathi mod den uordnede Masse, hvori den ædle menneskelige Personlighed saagodtsom sporløst forsvinder, og føle Sympathi med Bataillonens, der sluttende sig om sin Fane bliver en ny Slags Personlighed. Og i alt Fald kunde jeg ikke indrømme Befolkningen i Egnen Ret til tage og plyndre Slottet; hvis dets Forsvar havde været betroet til mig, vilde jeg have anset det for min Pligt under lignende Omstændigheder at forsvare det imod mine egne Landsmænd. Men medens jeg var misfornøiet over, at man forsømte at sikre Slottet, betragtede jeg mig selv som en Person, der skulde beskyttes, ikke som En, der havde Noget at gjøre med at beskytte. Jeg kunde gaee omkring og bese Positionen og ligesom drømmende forestille mig,